

NIEUWS

Herkenning ondervoeding bij zelfstandig wonende ouderen met SNAQ⁶⁵⁺

Ook in Nederland is ondervoeding een gezondheidsprobleem, vooral bij kwetsbare ouderen. Naar schatting 8% tot 11% van alle zelfstandig wonende ouderen van 65 jaar en ouder in Nederland is ondervoed.^{1,2} Bij ouderen die thuiszorg ontvangen, is dit ruim 18%.² De gevolgen hangen uiteraard af van de ernst van de situatie. Er wordt een verband gevonden met verminderde wondgenezing^{3,4}, een verminderde afweer⁵ en een verslechterde spierfunctie^{6,7}. Dit alles heeft tot gevolg dat mensen slechter herstellen van ziekten, meer lichamelijke beperkingen en een slechtere kwaliteit van leven hebben en zelfs eerder kunnen overlijden.⁸⁻¹²

SNAQ⁶⁵⁺

Onlangs is door de Vrije Universiteit in samenwerking met de Stuurgroep Ondervoeding een signaleringsinstrument ontwikkeld om (het risico op) ondervoeding in de thuissituatie vroegtijdig te herkennen: de SNAQ⁶⁵⁺ (Short Nutritional Assessment Questionnaire 65+). Dit instrument is ontwikkeld in een grote groep zelfstandig wonende ouderen die deelneemt aan de Longitudinal Aging Study Amsterdam (LASA). De validatie van dit instrument vond plaats in een andere, vergelijkbare, onderzoekspopulatie.

Snel en eenvoudig meten

De SNAQ⁶⁵⁺ bestaat uit drie vragen (over gewichtsverlies, verminderde eetlust en functionele beperkingen) en een eenvoudige meting van de bovenarmomtrek. Uit onderzoek blijkt dat een lage bovenarmomtrek sterfte bij 65-plussers beter voorspelt dan een lage BMI.¹³ Bovendien is de meting eenvoudig uit te voeren met een simpel meetlint. Er is dus geen gekalibreerde weegschaal of lengtemeter nodig en vochtschommelingen, wervelinzakkingen en/of -vergroeiingen zijn niet van invloed op de meetresultaten. Ook blijkt dat de tussenmetervariatie voor de bovenarmomtrek relatief klein is, zodat de meting betrouwbaar is uit te voeren.

Societal Impact Award 2011

De SNAQ⁶⁵⁺ werd onlangs door de wetenschapscommissie van het EMGO+ gekozen als het product met de meeste maatschappelijke impact van 2011 en won daarmee de Societal Impact Award. Meer informatie op www.stuurgroepondervoeding.nl – Eerstelijnszorg en thuiszorg.

Referenties

1. Visser M. Ondervoeding bij ouderen: Resultaten van de Longitudinal Aging Study Amsterdam. *Report for the Ministry of Health Welfare and Sports 2008*.
2. Ondervoeding. In: Halfens RJG, Meijers JMM, Neyens JCL, Schols JMGA, editors. *Rapportage resultaten landelijke prevalentie meting zorgproblemen 2009*, Maastricht, Universiteit Maastricht, 2009:71-89.
3. Haydock DA, Hill GL. Impaired wound healing in surgical patients with varying degrees of malnutrition. *JPEN J Parenter Enteral Nutr* 1986;10(6):550-4.

4. Shahin ES, Meijers JM, Schols JM, Tannen A, Halfens RJ, Dassen T. The relationship between malnutrition parameters and pressure ulcers in hospitals and nursing homes. *Nutrition* 2010;26(9):886-9.
5. Kawakami K, Kadota J, Iida K, Shirai R, Abe K, Kohno S. Reduced immune function and malnutrition in the elderly. *Tohoku J Exp Med* 1999;187(2):157-71.
6. Bourdel-Marchasson I, Joseph PA, Dehail P, et al. Functional and metabolic early changes in calf muscle occurring during nutritional repletion in malnourished elderly patients. *Am J Clin Nutr* 2001;73(4):832-8.
7. Engelen MP, Schols AM, Baken WC, Wesseling GJ, Wouters EF. Nutritional depletion in relation to respiratory and peripheral skeletal muscle function in out-patients with COPD. *Eur Respir J* 1994;7(10):1793-7.
8. Amarantos E, Martinez A, Dwyer J. Nutrition and quality of life in older adults. *J Gerontol A Biol Sci Med Sci* 2001;56 Spec No 2:54-64.
9. Thomas DR. The critical link between health-related quality of life and age-related changes in physical activity and nutrition. *J Gerontol A Biol Sci Med Sci* 2001;56(10):M599-602.
10. Corrada MM, Kawas CH, Mozaffar F, Paganini-Hill A. Association of body mass index and weight change with all-cause mortality in the elderly. *Am J Epidemiol* 2006;163(10):938-49.
11. Liu L, Bopp MM, Roberson PK, Sullivan DH. Undernutrition and risk of mortality in elderly patients within 1 year of hospital discharge. *J Gerontol A Biol Sci Med Sci* 2002;57(11):M741-6.
12. Locher JL, Roth DL, Ritchie CS, et al. Body mass index, weight loss, and mortality in community-dwelling older adults. *J Gerontol A Biol Sci Med Sci* 2007;62(12):1389-92. doi: 62/12/1389 [pii].
13. Wijnhoven HA, van Bokhorst-de van der Schueren MA, Heymans MW, et al. Low mid-upper arm circumference, calf circumference, and body mass index and mortality in older persons. *J Gerontol A Biol Sci Med Sci* 2010;65(10):1107-14.